

ВИЗНАЧЕННЯ ГІДРО-ЕКОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Булейко А.А., к. б. н., доцент,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
Alla.A.Buleyko@gmail.com

Згідно з офіційною статистикою, щороку у водойми України скидають близько 300 млн кубометрів неочищених стоків. Неофіційна статистика показує значно гірші результати. Саме тому, назвати стан водних ресурсів країни задовільним не доводиться. Фактично у кожній з водойм можна легко зафіксувати перевищення допустимих норм забруднення.

У водному середовищі зосереджуються складні комплекси різних хімічних сполук, які інакше впливають на організми ніж окремі складові. До цього треба додати, що в результаті перетворення забруднюючих речовин, а також взаємодії багатьох хімічних інгредієнтів у водному середовищі відбуваються утворення, які важко піддаються аналізу [1]. Багато з них відрізняються за молекулярною стійкістю, мають високу токсичність і вираженим мутагенним ефектом, і контроль за забрудненням водних об'єктів тільки за фізичними та хімічними показниками навіть при наявності екологічно обґрунтованих нормативів вмісту забруднюючих речовин у природних середовищах часто виявляється недостатнім. Тому в рамках ОГСНК з 1974 року стали здійснюватися систематичні спостереження за якістю поверхневих вод по гідробіологічним показникам. Гідробіологічні показники є найважливішим елементом спостережень забруднення поверхневих вод, що дозволяють:

- Визнати екологічний стан водних об'єктів;
- Оцінити якість поверхневих вод, як середовища існування організмів, що населяють водойми;
- Визначити сукупний ефект комбінованого впливу забруднюючих речовин;
- Визначити специфічний хімічний склад води та її походження;
- Перевірити наявність або відсутність вторинного забруднення води.

Все це є також допоміжною інформацією при визначенні умов скиду, характеру та меж поширення стічних вод; при дослідженні біотрансформації забруднюючих речовин; при боротьбі з цвітінням води та заростанням водоймищ вищими рослинами; при проектуванні гідротехнічних споруд, а також є допоміжною інформацією при визначенні умов скиду, характеру та меж поширення стічних вод; при дослідженні біотрансформації забруднюючих речовин; при боротьбі з цвітінням води та заростанням водоймищ вищими рослинами; при проектуванні гідротехнічних споруд.

Україна належить до країн з досить обмеженими водними ресурсами. Виснаження природних вод у наш час відбувається головним чином за

рахунок скорочення якісної води під впливом дії антропогенних факторів. Таким чином, проблема охорона природних вод набуває досить гострого характеру та дуже актуальна особливо в наш час.

Міські водойми м. Дніпро, постійно піддаються впливу різноманітних забруднень та впливу людської діяльності. Оскільки водойми знаходяться в межах мегаполісу який насичений підприємствами важкої промисловості то до них в значній кількості з пилом та стічними водами потрапляють важкі метали, які накопичуються в мулистих покладах, потрапляють до трофічних ланцюгів та накопичуються в живих організмах, як наслідок чинять негативний вплив на всіх етапах життя організму.

Ми можемо спостерігати, як антропогенні фактори впливають на видове різноманіття та на формування трофічних зв'язків. Вони є зручними для проведення досліджень оскільки знаходяться в межах населених пунктів та не потребують значних транспортних витрат.

Інтенсивність процесу забруднення вод Дніпра можна значно зменшити шляхом регулювання режимом поверхневого стоку урбанізованих територій, а саме шляхом зменшення швидкості течії поверхневого стоку забруднених вод на окремих його ділянках з метою збільшення ефективності процесів трансформації і знешкодження забруднюючих речовин [2].

При визначенні екологічного стану водних екосистем, особливо урбанізованих територій, питання формування якості їх водної маси, як місця існування гідробіонтів дуже актуально, особливо в наш час. Головними гідрохімічними характеристиками, що її визначають є стан газового режиму, вмісту органічної речовини, концентрація біогенних речовин, а саме сполук азоту та фосфору, а також мінералізація води.

Отже визначення гідро-екологічних показників та зберігання водних ресурсів України, постійний моніторинг та визначення цих питань допоможе в майбутньому запобігти екологічних проблем, які впливають на якість води.

Література:

1. Булейко А.А. Техногенний вплив на сучасний стан видового складу іхтіофауни р. Самара в Новомосковському районі Дніпропетровської області. *Екологія та ноосферологія, Дніпро: ДНУ, 2023, 34 (1),* р. 49-53. <https://doi.org/10.15421/032308>

2. Булейко А.А. Вплив живлення риб на якість рибопродукції в умовах забруднення водного середовища хімічними речовинами. *Екологія та ноосферологія, Дніпро: ДНУ, 2025, 36 (1),* р. 45-52. <https://doi.org/10.15421/032506>